

„W Parku Filozofii — lekcja rozmowy” — II edycja warsztatów filozoficznych dla dzieci w Instytucie Filozofii UAM w Poznaniu

Czym jest filozofia? To odwieczne pytanie zadawane jest nie bez powodu. Filozofia, często utożsamiana z przedmiotem nudnym i niepraktycznym, w życiu codziennym może jednak odgrywać rolę znaczącą – to, w jakim stopniu wpłynie na jakość naszego życia, zależy od nas samych. Bez zaangażowania i ukazania praktycznych stron filozofowanie wydaje się wielu ludziom zagadnieniem wyabstrahowanym, dalekim od codziennej rzeczywistości. Rzadko kiedy jednak zdajemy sobie sprawę, iż na każdym kroku naszej egzystencji towarzyszą określone aspekty refleksji filozoficznej. Uświadomienie sobie tego stanu rzeczy wstrząsa powszednim wyobrażeniem tego, czym jest filozofia i filozofowanie. To, że filozofia nie jest nudnym przedmiotem wykładowym, zwłaszcza na uczelniach wyższych, ani nie jest jedną z form myślenia utożsamianego z postacią „samotnego, siedzącego na kamieniu brodatego pana”, przekonały się dzieci klas IV-V ze Szkoły Podstawowej nr 66 w Poznaniu, uczestniczące w dniu 26.09.2012 r. w warsztatach filozoficznych „W Parku Filozofii – lekcja rozmowy”. Spotkanie dzieci i młodzieży szkolnej z praktyczną filozofią już po raz drugi zostało zorganizowane przez Zakład Etyki oraz Zakład Dydaktyki Filozofii i Nauk Społecznych Instytutu Filozofii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu we współpracy z Dyrekcją i Radą Rodziców Szkoły Podstawowej nr 66. W świat codziennie uprawianej filozofii niecodziennymi sposobami wprowadzali dzieci wykładowcy filozofii – profesoria, doktoranci – oraz studenci studiów dziennych i podyplomowych kierunku etyka. Dzieci przywitane przez dyrekcję Instytutu Filozofii UAM: Profesora Romana Kubickiego

Właściwa organizacja pomieszczenia sprzyja aktywności uczestników spotkania

oraz Profesor Ewę Nowak, oficjalnie przecięły wstęgę Parku Filozofii w wydziałowym Hyde Parku, uznając dzień niesamowitych wrażeń i przeżyć za otwarty. Niezastąpiona pomoc wolontariuszy, a także głównego organizatora warsztatów – Magistra Szymona Szlabasa, doktoranta UAM oraz nauczyciela etyki w Szkole Podstawowej nr 66 – dostarczyła dzieciom „W Parku Filozofii” niezapomnianych wrażeń intelektualnych i doznań zmysłowo-estetycznych podczas spotkań. Dzieci miały okazję wziąć udział w zajęciach prowadzonych przez przeszkolonych i wykwalifikowanych specjalistów w takich metodach pracy, jak: analiza tekstów filozoficznych metodami „Pięciu palców” Martensa, Lego-Logos Jarosława Marka Spychały, drama czy zabawy edukacyjne i plastyczne. Tematyką przewodnią warsztatów były zagadnienia dotyczące komunikacji interpersonalnej, społecznej, międzykulturowej, praktyki uczącej wzajemnej tolerancji i akceptacji w życiu codziennym. Zgodnie z podtytułem warsztatów – „lekcja rozmowy” – zajęcia zostały nakierowane na kształtowanie kompetencji w kontaktach międzyludzkich w dobie komunikacji informatyczno-społecznej w państwie demokratycznym. Podczas warsztatów dzieci wzięły udział w dyskusjach na temat rozmowy, mającej decydujący wpływ na rozumne funkcjonowanie w świecie. Komunikacja to nie tylko rozmowa, gra słów, to także interpretacja semantyczna i semiotyczna znaków i symboli w życiu codziennym, w kulturze, w której jesteśmy wychowani. Aby się o tym przekonać, dzieci wzięły udział w zajęciach dotyczących znaczeń zachowań

Profesor Ewa Nowak podczas dyskusji z młodymi filozofami

ludzkich i bliskości, które stały się inspiracją do dyskusji. Zajęcia artystyczne nadały charakter wyobraźniowy i znaczeniowy pojęciu komunikacji na przestrzeni dziejów ludzkich. Zaciekawienie dzieci wzbudziło rysowanie symboli palcami na plecach kolegów – dzieci podzielone na dwie grupy, usiadłszy przodem do tablicy, odtwarzały rysunki pokazywane przez wolontariuszy. Ostatnia osoba przedstawiała rysunek na tablicy w taki sposób, w jaki zmysłem dotyku udało jej się odebrać z pokazanego rysunku. Ćwiczenie wzbudziło wiele emocji oraz zaangażowania w pracę i kooperację grup. Profesor Ewa Nowak podsumowała ćwiczenia mini-wykładem i pogadanką dla dzieci na temat znaków i symboli odgrywających szczególną rolę komunikacyjną w codziennym życiu człowieka. Dzieci wzięły następnie udział w analizie tekstów filozoficznych niecodzienną metodą Lego-Logos autorstwa Jarosława Marka Spychały. Uczniom postawiono wysoką poprzeczkę – zadanie „ulepienia interpretacji” tekstu filozoficznego stanowi nie lada wyzwanie, zwłaszcza dla najmłodszych filozofów. Jednakże dzieci stanęły na wysokości zadania, lepiąc w masie solnej swoje interpretacje, które następnie zostały zaprezentowane na forum i omówione przez grupę oraz autora dzieła. Zajęcia miały na celu pobudzenie kreatywności myślenia uczniów, wzbudzenie

Figura z masy solnej plastycznie przedstawiająca sens filozoficzny

zainteresowania, umiejętności interpretacji i refleksji nad zachowaniami codziennymi w odniesieniu do życia społecznego. Uczniowie podczas warsztatów mieli szansę zapoznać się z komunikacją na przestrzeni dziejów w sposób artystyczny, wizualny, pokazowy i wykładowy. Mogli poczuć się prawdziwymi studentami filozofii, zdobywając wiedzę w murach uczelni – słuchając wykładów, uczestnicząc aktywnie w zajęciach czy odbierając osobiście indeksy potwierdzające uczestnictwo w praktycznym filozofowaniu. Warsztaty zakończyły się pokazem komunikacji w kulturze indiańskiej, rozdaniem teczek absolwentów i indeksów.

Zachowania, gesty i wykorzystywane na co dzień w komunikacji artefakty służą zjednoczeniu się i wzajemnej kulturowej akceptacji. Komunikacja jest systemem strukturownaczeniowym nieodłącznie związanym z życiem człowieka, który głęboko przyswojony i zaakceptowany – pełni ogromną rolę w świadomym i racjonalnym odbiorze etycznym rzeczywistości. Zajęcia „W Parku Filozofii” łączyły hermeneutykę i fenomenologię poznania świata naukowego z zabawą, prowadząc uczestniczące dzieci od prostego, codziennego pojmowania rzeczywistości do świata pojęć naukowych, *stricte* filozoficznych.

Marta Szopka